

AP 4 TI ÅRS UDVIKLING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

I økonomiske resultater på planteavlbrug - 2016

Driftsresultatet i 2016 blev i gennemsnit på 35.000 kr. pr. heltidsplanteavlbedrift.

Driftsresultatet i 2016 blev i gennemsnit 35.000 kr. pr. heltidsplanteavlbedrift. Resultatet er knap 313.000 kr. lavere, end det der blev opnået i 2015, og er til sammenligning det laveste resultat siden 2009, hvor der var et negativt gennemsnitligt driftsresultat.

Tabel 1 viser den økonomiske udvikling for heltidsplanteavlbrug de seneste ti år. Resultaterne er baseret på data fra årsrapporter, der er indberettet til SEGES' Økonomidatabase. Bedrifterne opfylder kriterierne for at være en heltidsplanteavlbedrift. Definitionen på en heltidsplanteavlbedrift er, at mindst 50 pct. af standardomsætningen stammer fra planteproduktionen. Standardomsætning beregnes ud fra produktionsomfang og "normalt" bruttoudbytte fra den enkelte produktionsgren.

Der indgår data fra 771 bedrifter i analysen i 2016.

I 2016 udgør dækningsbidraget ca. 66 pct. af bruttoudbyttet, hvilket er stort set det samme som

i 2015 - med et fald på 3 procentpoint, men har været svagt faldende siden 2011, hvor den toppede med 72 pct. Denne andel kaldes også for dækningsgraden; jo højere dækningsgrad, desto bedre er virksomheden i stand til at begrænse stykomkostningerne i forhold til bruttoudbyttet. Kapacitetsgraden opgøres som dækningsbidraget sat i forhold til kapacitetsomkostningerne. Kapacitetsgrad inklusive ejerløn udgør i 2016 98 pct. og er faldet med 18 procentpoint fra 116 pct. i 2015. Da kapacitetsgraden er mindre end 100 pct., er der ikke dækning af alle kapacitetsomkostningerne inkl. ejerløn.

BEDRIFTSTYPEDEFINITION

Med virkning fra efteråret 2011 er definitionerne af bedriftstyperne ændret i SEGES økonomidatabase. Tidligere skulle mindst to tredjedele af standarddækningsbidraget komme fra planteproduktionen. Den nye definition kræver, at mere end 50 pct. af omsætningen kommer fra planteproduktionen, for at bedriften kan karakteriseres som en planteavlsbedrift. I nærværende analyse er de bedrifter, der har en stor indtægt fra aktiviteter uden for planteproduktionen, udeladt.

I andre analyser, der udarbejdes vedrørende økonomi på planteavlsbedrifter, indgår denne supplerende indtjening, da den er med til at skabe virksomhedernes samlede indtjening.

Der er ændret i datagrundlaget og definitionerne, og derfor skal en vurdering af forskelle mellem 2011 - 2016 og tidligere år ske med forsigtighed og med forbehold for ændringer i datagrundlaget. Der foretages normalt en vejning af bedrifter, så resultaterne repræsenterer alle planteavlsbedrifter. I 2013 og 2012 er der ved vejningen anvendt en anden fordeling end i 2011. Fra 2014 og frem har det ikke været muligt at anvende de foreløbigt vejede tal. Vurderingen af tallene fra 2014 og frem i forhold til tidligere skal derfor ske med forsigtighed og med forbehold for ændringer i datagrundlaget.

TABEL 1. TI ÅRS UDVIKLING I RESULTATERNE FOR HELTIDSBEDRIFTER MED PLANTEAVL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal bedrifter	2.918	3.023	3.314	2.630	1.232	2.285	2.569	760	844	771
Antal ha	171	175	188	180	205	215	219	212	219	232
- heraf forpagtet ha	57	58	66	61	64	72	88	81	91	97
Hkg kerne i korn pr. ha ¹⁾	60	64	70	62	62	66	67	71	72	62
	TOTALØKONOMI I 1.000 KR.				TOTALØKONOMI I 1.000 KR.					
Bruttoudbytte	2.419	2.348	2.445	2.831	2.558	3.369	3.195	3.105	3.048	2.814
heraf mark	1.845	1.685	1.721	2.100	2.046	2.881	2.729	2.601	2.548	2.274
DÆKNINGSBIDRAG	1.731	1.584	1.501	1.873	1.758	2.423	2.221	2.188	2.117	1.845
Kapacitetsomkostninger	1.109	1.213	1.319	1.291	1.229	1.382	1.416	1.562	1.534	1.584
- heraf løn	189	162	206	189	121	161	201	228	232	235
- heraf maskinstation	98	119	139	120	172	161	183	185	187	199
- heraf afskrivninger	325	370	349	365	346	405	423	462	472	490
Afkoblet EU-støtte ²⁾	402	415	453	435	472	524	518	510	513	530
Finansieringsomkostninger	657	1.014	845	822	760	851	766	767	748	756
DRIFTSRESULTAT	367	-227	-210	195	241	715	557	368	348	35
Dækningsgrad, pct.	72%	67%	61%	66%	69%	72%	70%	70%	69%	66%
Kapacitetsgrad ekskl. ejerløn, pct.	156%	131%	114%	145%	143%	175%	157%	140%	138%	116%
Kapacitetsgrad inkl. ejerløn, pct.	-	-	-	-	-	-	127%	117%	116%	98%

¹⁾ Udbytte vægtes efter dyrket areal i vårbyg, vinterbyg, vårhvede, vinterhvede, rug, triticale og havre

Det dyrkede areal

Det dyrkede areal pr. bedrift har været jævnt stigende gennem hele perioden - dog med et mindre fald i 2010. I nærværende analyse er det dyrkede areal pr. bedrift på 232 ha i gennemsnit, hvilket er en stigning på 13 ha og er på det højeste niveau nogensinde.

Bruttoudbytte

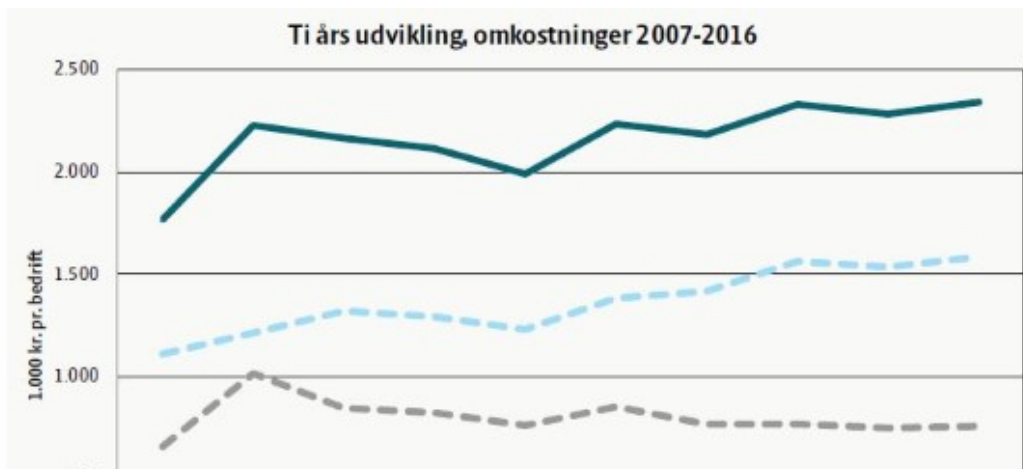
Bruttoudbyttet i 2016 har været ca. 234.000 kr. lavere pr. bedrift end i 2015 og er laveste niveau siden 2011, hvor bruttoudbyttet var på 2.558.000 kr.

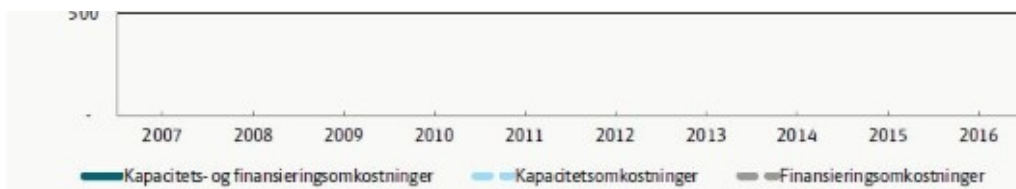
Den gennemsnitlige pris på foderhvede i 2016 var på 106 kr. pr. hkg ved et simpelt gennemsnit af salgspriser fra januar til december. I 2015 var tilsvarende pris på ca. 117 kr. pr. hkg. I regnskaberne er høstudbyttet i korn opgjort til ca. 10 hkg mindre end i 2015. Det svarer fint til oplysninger fra Danmarks Statistik, hvor det gennemsnitlige høstudbytte i korn var på 62 hkg pr. ha i 2016 mod 69 hkg pr. ha i 2015. Kombinationen af lavere udbytter og faldende priser har været medvirkende til et faldende bruttoudbytte.

I 2016 var start- og slutprisen på foderhvede begge på ca. samme niveau, nemlig 113 og 111 kr. pr. hkg. Da hovedparten af kornet sælges i sidste kvartal, eller sættes til værdi på lager svarende til december prisen, vil det udbytte, man opnår i sit regnskab, ligge tættere på prisen i 4. kvartal end et simpelt gennemsnit over året.

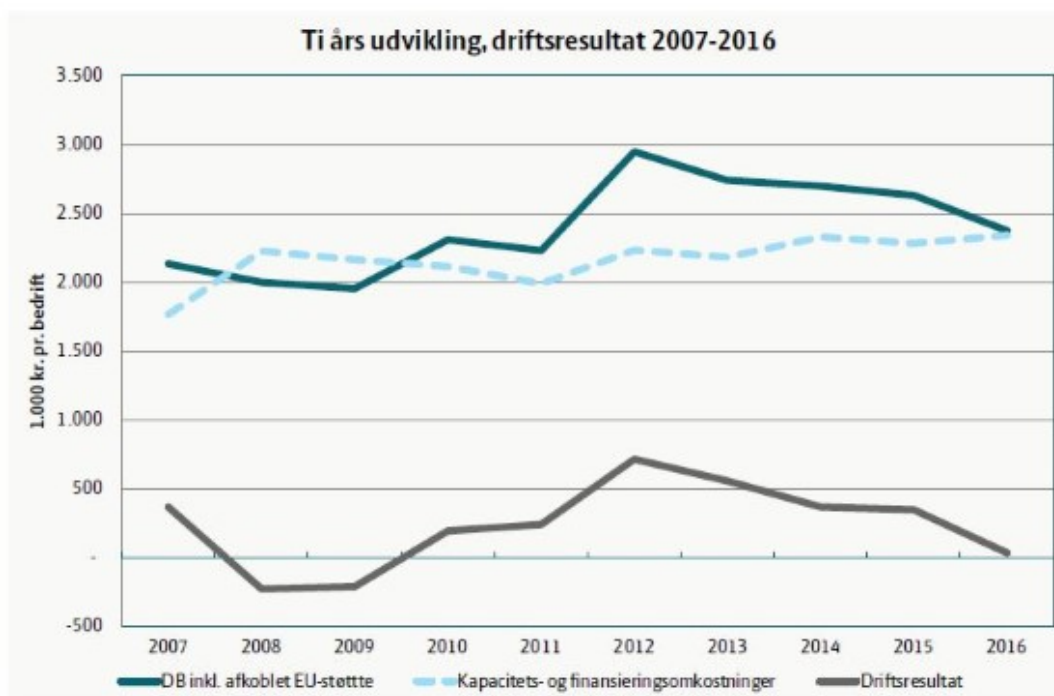
Kapacitetsomkostningerne stiger

Figur 1 viser udviklingen i kapacitets- og finansieringsomkostninger i de seneste ti år for den gennemsnitlige bedrift. Tages der hensyn til det areal, der dyrkes, så har kapacitetsomkostningerne, efter en top i 2008-2009, udvist et svagt fald frem til 2011, hvorefter de stiger igen. Kapacitetsomkostningerne målt i kr. pr. ha nåede i 2014 således en top på 7.368 kr. pr. ha mod 6.466 kr. pr. ha i 2013, og 7.006 kr. pr. ha i 2015. I 2016 faldt kapacitetsomkostningerne pr. ha yderligere til 6.828 kr. pr. ha, hvilket giver et fald på næsten 200 kr. pr. ha. Dette på trods af at de gennemsnitlige kapacitetsomkostninger steg med 50.000 kr. fra 2015 til 2016, og dermed er de samlede omkostninger større end de var i 2014. Stigningen i antal ha per bedrift er således medvirkende til, at på trods af at de samlede omkostninger stiger, er omkostningen pr. ha faldende.

Figur 1. Udvikling i kapacitets- og finansieringsomkostninger samt den resulterende samlede omkostning i perioden 2007-2016 i årets priser (ikke korrigerede for prisudvikling).

Figur 2. Udvikling i dækningsbidrag inklusive EU-støtte, kapacitets- og finansieringsomkostninger og driftsresultat i perioden 2006-2017 i årets priser (ikke korrigeret for prisudvikling).

Finansieringsomkostninger

Finansieringsomkostningerne steg med 8.000 kr. fra 2015 til 2016 til 756.000 kr. Stigningen skyldes primært øgede omkostninger til forpagtningsomkostninger til de øgede antal forpagtede ha. Finansieringsomkostningerne dækker i højere grad end kapacitetsomkostningerne over forskydninger mellem de enkelte poster. Finansieringsomkostningerne har dog over en periode fra 2009 ligget forholdsvis stabilt på et niveau omkring 750 - 850.000 kr.

Dækningsbidrag og driftsresultat

Driftsresultatet, målt i årets priser, var 367.000 kr. pr. bedrift i 2007 og 35.000 kr. i 2016. Der har i perioden været store udsving i det gennemsnitlige driftsresultat pr. bedrift, hvilket ses i figur 2. Driftsresultatet i 2016 er på det laveste niveau siden 2008 og 2009, hvor der var negative driftsresultater. Fra 2009 og frem til 2012 var der en stigning i driftsresultatet, hvor det toppede med

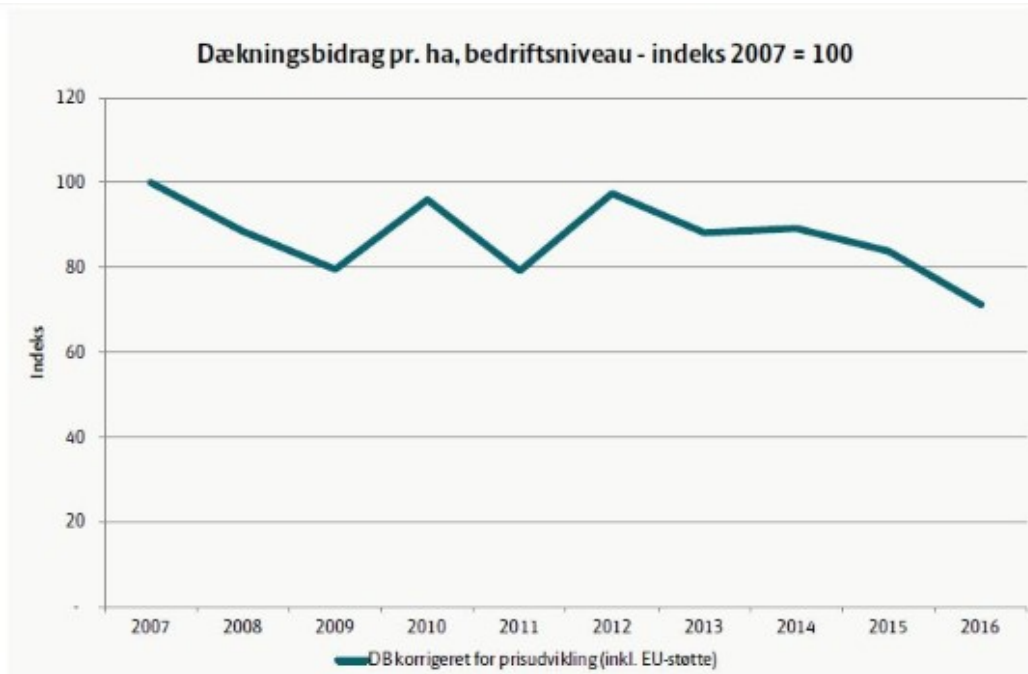
715.000 kr., men siden da har driftsresultaterne været faldende. Generelt er indtjeningen for planteavlere blevet mindre siden 2012, og tendensen med stagnerende/faldende bruttoudbytte

mod stigende omkostninger har domineret de sidste fem år. Når niveauet for bruttoudbyttet ligger ekstra lavt, er det ekstra vigtigt for bedrifterne at reducere omkostningerne, for at vende tendensen med faldende indtjening.

Driftsresultatet er ekskl. ejerløn, som i 2016 var 307.000 kr. i gennemsnit, og tages denne omkostning med, fås et negativt driftsresultat efter ejer aflønning.

For at illustrere udviklingen i dækningsbidragene er der i figur 3 vist dækningsbidrag i kr. pr. ha for årene 2007 til 2015. I disse tal er indregnet EU-støtten for at gøre niveauet sammenligneligt. Samtidigt er de enkelte års dækningsbidrag korrigeret for prisudviklingen udtrykt ved forbrugerprisindekset. Dækningsbidragene i de enkelte år er tillagt EU-støtte og indekseret med dækningsbidraget i 2007 til indeks 100. Det ses af figur 3, at dækningsbidrag målt i kr. pr. ha i 2016 er på det laveste niveau set over en 10-årig periode fra 2007 til 2016.

Figur 3. Dækningsbidrag inklusive EU støtte i kr. pr. ha for årene 2007 til 2016, dækningsbidrag korrigeret for prisudviklingen med forbrugerprisindekset og indekseret med 2007 = indeks 100.

